

ТРИДЕСЕТ И СЕДМО ИЗВЪНРЕДНО ЗАСЕДАНИЕ

София, вторник, 4 ноември 2008 г.

Открито в 14,03 ч.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин Ралчев, срамота е ако така върви НПК. И Вие ли чакате малко? *(Реплики от народните представители Борислав Ралчев и Христо Бисеров.)*

Господин Ралчев, елате да ни кажете какво е Вашето мнение. Вие сте пеналист, животът Ви е минал в съдебните зали и ще продължи, разбира се.

БОРИСЛАВ РАЛЧЕВ (БНД): Благодаря, господин председател.

Очевидно е, че 45 години не стигат. Като гледам тази празна зала, всички приказки на гражданските организации, които се тупат в гърдите и свързват своите мисли и грижи с гражданското общество, с правата на човека, и ми става болно за народното представителство. Като че ли няма капка уважение от страна на мнозинството, от страна на Министерския съвет към тези институции. За това трябва да говорим.

Какво означава това да пробваме по машинацията грешка–проба, грешка–проба, грешка–проба?

Преди един месец в тази зала не говорихме ли за това, което е свързано с щенията на господин министъра да има лична частна полиция, която той да си назначава? Пет пъти го провокирам с тази фраза и няма как да ми отговори. Знам, че той не е лицето в тази връзка, но съм напълно наясно какво ще стане, за разлика от тук присъстващите, които не се интересуват от собствената си съдба.

За какво е реч? Този, който смята, че е неподсъден, понеже днес е на власт, дълбоко грешни. Една част от нас – адвокатите, сме си вадили хляба в наказателните производства точно от тези властимеющи, които са паднали от власт. И тогава става страшно. И тогава започват да питат: „Ама, такива ли са правата на човека? Такъв ли е българският закон?”

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Такива ли сме ги приемали?

БОРИСЛАВ РАЛЧЕВ: Аха, за това „Такива ли сме ги приемали?” – търпя всяка седмица критика в собствения си дом от някои от моите родственици.

Господин министър, говорихме, говорихме, пяна ни излезе на устата за това, че не сме против разследващия полицаи, не сме против разследващата полиция.

Предложих Ви и знам, че е излишно, защото и Вашите съветници са тук и те много добре знаят, че разследващата полиция е друг институт. Тя е нещо по-различно от това, което Вие искате да правите.

Непрекъснато плачете, че няма пари за полицията, още по-малко за разследващия полицаи. Непрекъснато плачете, че в крайна сметка с тези неграмотни хора не можете да свършите работа и това, което иска обществото и Европейския съюз от българското наказателно преследване.

МИНИСТЪР МИХАИЛ МИКОВ: Недейте да употребявате такава дума „плачете”, защото и аз ще започна да употребявам такива думи!

БОРИСЛАВ РАЛЧЕВ: Ще плача! Аз плача в момента! Аз в момента плача!

Оттеглям си думата по отношение на Вас и аз плача точно за българското правосъдие!

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Успокойте се, успокойте се!

БОРИСЛАВ РАЛЧЕВ: Не може преди един месец след дълги дебати, след цяла реконструкция на Закона за Министерството на вътрешните работи – да образуваме дирекции, да слагаме нещата в определен канон и Вие след един месец да ни си изсипвате – да не кажа какво – отново на главата! Това е непочтено и не е уважително. Защото след като се прекрои Закона за Министерството на вътрешните работи, след като се направи концепция от хората,

които имат друго мислене като мен и приехме тези дадености на мнозинството, защо сега ни сервира отново същия проблем? За да говорим напразно същите приказки, да плача за себе си и за това, което ще стане с българското правосъдие? Е, как с тези хора и с този състав ще го оправите?

Господин министър, може би не сте забелязали, че освен чл. 52, т. 3, за която говорим и знаем предварително какво ще кажем – и Вие, и аз, има други две точки, които са по-важни. Едната е изменението в чл. 203 от Наказателнопроцесуалния кодекс. Там съвсем под сурдинка се казва, че действията на разследващия орган – той може да обяви всичко що е разследвал друг за свои действия.

Ще обърнете една страница от Наказателнопроцесуалния кодекс и ще стигнете до чл. 212, ал. 2. Там пък махате едно междуметие, половин – не, а три думички, които са в един текст и са отделени с две запетаи. Те казват – в края на краищата, огледа на местопроизшествието и свързаните с него – дебело, дебело подчертавам – и свързаните с него останали процесуални действия – претърсване, изземване и така нататък, махаме „и свързаните с него” и така наречения разследващ полицай по т. 3, тоест всеки, който е под пагон, не да бъде в самостоятелната дирекция, а да бъде в пряка функция от шефа си на съответния полицейски участък или който и да бъде той, и започва да извършва всичко от „А” до „Я”.

Нали разбирате, че Вие ще ни вкарате, пък ние като че ли никога не сме излизали оттам, от онази голямата дилема, която си съществува и която се осъществява в две изречения – едното изречение, от ляво казано: „Ние ги хващаме, вие ги пущате”, а другото изречение, от дясно казано: „С такива калпави доказателства ние не можем да съдим”. Нали виждате, че с тези предложения, които правите, вие обричате българското правосъдие и българското общество пред тази дилема да няма отговор в близките 10-15 години, защото този занаят се учи за не по-малко от 10 години. Така ли е, господин председател? Така е! И то тогава, когато имаш съответния ценз и желание да упражняваш тази професия.

Две са другите допълнителни условия – и сега всеки, който е бил под пагон независимо от неговите качества, независимо от онова обучение, което Вие обещавате с оглед нашата концепция за хората, които нямат юридическо образование, да отиват на ПУЦ за ограмотяване, сега вече и ПУЦ-а отпадна, и всеки ще извършва тези дейности.

Какво ще стане? Ще стане това, че всичко, което извърши този, на най-ниското ниво, полицай, който няма нито ценз, нито знания, нито опит, ще бъде прието с оглед нуждите на бързина за разследване, вечния натиск на обществото – защо не и от структурите на Европейския съюз, ще бъде прието от съответния разследващ независимо от неговото ниво, независимо от подсъдността, която е на власт в този случай. И всички действия ще бъдат извършени в тази първа фаза, включително и разпит на очевидци, разпит на свидетели. Е, как ще стане тази работа?

Вие обричате Наказателнопроцесуалния кодекс – това, което е алфата и омегата на демокрацията, това, което гарантира справедливостта в един наказателен процес, на една структура, която е нито грамотна, нито просветена, нито опитна в тази връзка.

Нали всичко това го правите, защото претенциите на обществото и на европейската институция в тази връзка са съвсем основателни? И защо да четем всички тези седем или осем примери от докладите, които съпътстват всеки проект по НПК – какво иска Европа? Нали в крайна сметка целта е не да изреждаме какво иска Европа, когато Европа иска едно единствено нещо и то е резултат. По това не можем да имаме спор с Вас, но аз пък категорично Ви казвам като човек от практиката, смея да го заявя, че с тези средства, които предлагате, нищо няма да постигнете. Ще стане още по-голямо затлачване. Повярявайте на хората. Попитайте хората, които са отивали на оглед. Ами, ти затлачиш ли тези първи следствени действия оправия няма, ама никаква оправия! Белнейски-Милейски, има хиляди примери.

Всеки, който малко се е докоснал в практиката до тази сфера много добре го знае. И сега в крайна сметка няма да влезем в онази характеристика на отношенията на честна дума, ще

оттеглим ли нещо или не, аз пак искам да Ви кажа, че това Ваше действие, свързано с т. 3 на чл. 51 е некоректно спрямо Народното събрание.

Специалните разузнавателни средства – има хубави работи в законопроекта. Там съвсем под сурдинка казвате едно нещо, в чл. 177, ал. 3, че когато в слушалките прозвучи нещо, което не е било разрешено с оглед конкретния казус и случай, то да може да се използва. Нали разбирате, че хората, които разбират малко от тази материя, могат да направят така, че отгук нататък да дърпат конеца? За какво говорим?

Има си правила – СРС-тата по принцип са едно изключително средство, което се прилага, когато няма друга възможност, защото то накърнява конституционните права на българския гражданин – чл. 32 – чл. 34 от Конституцията. Спор по този въпрос няма. Ненапрасно и Глава първа от Закона за специалните разузнавателни средства не се пипа. Той се дели на две – на работи, свързани с националната сигурност и на работи, свързани със съда.

И сега какво ни предлагате вие, при положение че и в двете сфери правиш едно заявление до един съд и в това заявление казваш: “лицето Иванчо е престъпник” – първи вариант; “лицето Иванчо се кани да извърши тежко престъпление” – втори вариант, свързан с националната сигурност? Принуден съм да сляза на това елементарно ниво, за да можем да се разберем за какво става въпрос. Но и в двата текста ясно и сигурно се описват кои са обстоятелствата, които влияят на това, имаш оценката “да” на съдия, защото такава е Европейската конвенция, защото не напрасно вие много добре познавате “Екемджиев срещу българската държава” – 30 страници текстове, сто и нещо точки на Европейския съд. И там се стига до едни детайли, а ние искаме да дръпнем основно килимчето на алфата и омегата на този закон. Не може да излезете от конкретното разрешение, това трябва да ви бъде ясно. Няма начин. Конкретното разрешение е алфата и омегата на Закона за СРС, преценката на независимия орган. Знайте как бяха иззети функциите на министъра на вътрешните работи – защо, как и прочее, и прочее.

Не напрасно една значителна част от конструкциите на това дело “Екемджиев срещу българската държава” влязоха в предложенията за изменение на Закона за СРС. Така че нека да не се мъчим да маскираме или под сурдинка да вкарваме текстове, които ще обърнат всичко с главата надолу. Повтарям, за да бъде разбран: няма начин да се излезе от конкретното дело. Няма начин това да стане, господин Янаки Стоилов, и с оглед на това, което чух вчера – че е внесена вече новата интерпретация на Закона “Кушлев”. Няма начин да се излезе от конкретното дело. Това са алфата и омегата на правила, които не могат да бъдат пренебрегнати.

Горчивина в мен предизвика и още един текст, който на първо време, като го погледнах, казах: да, много добре, той заслужава специално внимание. Текстовете, които са актуални с оглед престъпността, която е на вниманието на цялото общество и на европейските ни партньори, са изредени в един текст, като се казва: в тези случаи трябва да има задължителна защита. Чудесно, наред с всичко това, което е практика до сега в съдилищата, и изведнъж имаме два момента, на които много ви моля да обърнете внимание. Досегашното правило казва: “защитникът става служебен, когато няма такъв” – в определени случаи. Когато бъде избран обикновеният, нормалният защитник, служебният се отстранява. И вкарвайки тези текстове – те са пет или шест, изведнъж се казва: в тези случаи, само за тези текстове служебният, назначеният защитник няма да се сменя независимо дали има и такъв, който е одобрен и избран от самия подсъдим. Сега разбирате ли за какво става въпрос? Естествено, че не разбирате.

Ще ви кажа следващата стъпка, която става на практика. Има и едно правило в НПК, което казва: когато си дал показания пред съд, те се бетонират - хайде да не влизаме в интерпретации - много трудно могат да бъдат отстранени като последствия. В този случай, вкарвайки такъв служебен защитник – аз съм адвокат, но не съм адвокат на всички адвокати в България, практиката вече показва, че има услужливи хора от нашата професия, които съвсем ясно и точно образуват двойки и тройки с надлежните органи на съда, прокуратурата и т.н. Смя да го заявя.

РЕПЛИКА: Точно така е.

БОРИСЛАВ РАЛЧЕВ: И разбирате ли, една професия, която е интуитивно персонена, чрез едни такива мерки няма да приеме да ме оперира проф. Гайдарски, а някой друг, защото той ще бъде назначен по този начин. Е не може да стане тази работа в една държава, която претендира да бъде демократична. Защото демократичната държава, уважаеми колеги...

Поне малко по-тихо говорете, знам, че не ви интересува този въпрос, защото още не ви е дошъл до главата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Моля разговорите извън залата.

БОРИСЛАВ РАЛЧЕВ: Не ви пожелавам да дойде.

Защото демократичната държава има два основни компонента, два стълба. Единият е правата на човека да бъдат гарантирани и защитени, и вторият в края на краищата е пазарната икономика. Не говорим за втория, но чрез тези действия, чрез тези промени, които искат да се направят, очевидно се въвеждат едни изключителни привилегии за органите, които трябва да докажат престъплението. Не съм адвокат на бандитите, но правилата на доказването не могат да бъдат пипани, защото ще се върнем по времето на талионната мярка: око за око, зъб за зъб и всичко останало. Ето против това протестирам. Едни такива хватки на дребно, които някой разчита, че няма да бъдат уловени, да могат да минат през събранието и после всички хора от практиката да питат къде бяхте, къде ви бяха очите, да не говоря за нещо друго.

Не искам да взема становище, защото няма аргументация защо прокуратурата иска да има отново течене на сроковете, когато се връща едно дело, възобновява и т.н. Може би трябва да чуем малко статистика, за да можем да си направим и изводите. Споразумението е едно процесуално средство, което трябва да бъде утвърждавано. Знам, че има възражения срещу него, но те са конкретни, а не принципни.

За военните съдилища. Много теория “за”, много “против”. Но аз пък знам едно нещо – в периода 1993-1995 г. този експеримент беше проведен, беше снето от правомощията на военните съдилища да съдят полицията, в резултат на което станаха две дела.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да, да, знам.

БОРИСЛАВ РАЛЧЕВ: Две дела за две години. *(Реплика от народния представител Янаки Стоилов.)* Абсолютно сигурно.

Господин Миков, аз приемам Вашата грижа, че кадрите не са обучени, че има нужда много неща да бъдат направени, свързани с тях. Недейте една готова структура – знам, че има и възражения “против”, те могат да бъдат и принципни, можем да сменим заглавието на военните съдилища, но нека да оставим този ресурс наличен, защото той дава резултати. Малко статистика в тази връзка може би при второ четене ще бъде поднесена, за да не направим поредния гаф и в тази връзка.

Уважаеми колеги, в заключение - от всичко това, което представлява този закон, аз съм изключително затруднен в момента да направя собственото си изявление какво поддържам в него – дали изцяло го поддържам на първо четене, дали ще могат да бъдат коригирани тези слабости на второ четене. Те не са слабости, а невъзможности в правния мир, защото, както казва господин председателят, в правото честна дума не върви, това е доказано многократно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Реплики има ли? Няма.

Има ли други народни представители, които желаят да вземат отношение по законопроектите?

Давам думата на народния представител Елиана Масева.

Като стар съдия ви казвам: много тежки проблеми имаме да решим с тези закони. И дано поне този път улучим нещо.